

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETO
ŽEMĖS ŪKIO
AKADEMIJA

NATURALIT

**Vytauto Didžiojo universitetas
Miško biologijos ir miškininkystės institutas**

Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių tvarkymo problemos miško žemėje

Kauno r., 2019

Turinys

Summary	3
Įvadas	4
Rezultatai.....	5
1. Bendroji informacija	5
2. Atsakymų į klausimyno uždaruosius klausimus analizė:	6
3. Atviro klausimo „Nurodykite dėl prieštaravimų NATURA 2000 teritorijų tvarkymą miško žemėse reglamentuojančiuose teisės aktuose kylančias pagrindines problemas“ atsakymų analizė	9
4. Atviro klausimo „Ką konkrečiai siūlytumėte tobulinti, sprendžiant Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių tvarkymo problemas miško žemėse?“ atsakymų analizė	10
5. Atviro klausimo „Kiti komentarai“ atsakymų analizė	12
6. Respondentų aprašyti konkretūs ES svarbos buveinių tvarkymo probleminiai miško žemėje atvejai	12
Apibendrinimas	13

Summary

LIFE Program Integrated Project "Optimizing the management of Natura 2000 network in Lithuania" (No LIFE16 IPE / LT / 016), funded by the European Union LIFE Program and the Republic of Lithuania, aims to secure protection of the most valuable Natura 2000 nature areas, protect biodiversity and stop the degradation of species habitats and apply habitat restoration measures.

Project action "A4.1 Revision of the regulation on management rights on forest land and potential legislative adjustments preparation" intends to identify problems, gather experiences, discuss them and propose amendments to legislation. The current legislative framework does not always allow for the necessary forest habitat management.

During the first stage of activity A4.1, a survey on problems within Natura 2000 forest management areas was created. This survey was completed by 53 specialists from Lithuania's protected territories, Lithuania's state forest enterprises and non-governmental organizations (NGO), who have experience in Natura 2000 on forest land. The results of the survey were discussed at seminars with project partners and stakeholders.

Summarizing action A4.1 survey results the following Natura 2000 management issues on forest land were identified:

- Incompatibility between nature management plans and state forest management plans.
- The legal status of Natura 2000 sites is not defined.
- The time span between preparation of the nature management plan and the implementation of nature management measures is too long.
- Forest management rights belong to the State Forest Enterprise, and the Protected Areas directorates do not have a legal basis for organizing site management.
- habitat management activities are prohibited on forest land reserved for privatization.
- There are no integrated nature management measures in private forest owners' forest management plans.
- Insufficient funding for private forest management measures.
- Forest harvesting is planned in private forests with NATURA2000 habitats.

Possible solutions to potential problems of habitat management in Natura 2000 habitats of European Community importance:

- Integrate nature management plans into forest management projects.
- Shortening the timeframe for drafting and approving the management plan.
- Integrate nature management measures into forest management projects for private forest owners.
- Legalise Natura 2000 habitats.
- Unified NATURA 2000 online portal.
- Improving forest harvesting regulations in protected areas and Natura 2000 areas.
- Obligation of forest land managers, owners to implement management regulations for habitats and species with EC importance.

Įvadas

Vykdant LIFE programos integruotąjį projektą „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje“ (Nr. LIFE16 IPE/LT/016), kurį finansuoja Europos Sąjungos LIFE programa ir Lietuvos Respublika, siekiama, kad Natura 2000 tinklo vertingiausių gamtos teritorijų apsauga būtų pilnavertė, stabdanti biologinės įvairovės ir ekosistemų funkcijų nykimą bei skatinanti šių funkcijų atkūrimą.

Projekto veikla „A4.1 Teisės aktų, susijusių su miško žemės valdymu, peržiūra ir teisės aktų pakeitimų parengimas“ siekiama identifikuoti problematines situacijas, surinkti patirtį/pasiūlymus, aptarti juos bei pasiūlyti įstatyminių aktų pakeitimus, kadangi dabartinė įstatyminė bazė ne visada leidžia atlikti reikalingas gamtotvarkos priemones miško žemėje.

Vykdant A4.1 veiklą pirmajame etape buvo sudarytas klausimynas ir atlikta apklausa saugomų teritorijų tarnybos, valstybinės miškų urėdijos, nevyriausybinių organizacijų specialistų, turinčių patirties vykdant gamtotvarkos priemones miško žemėje. Apklausos rezultatai aptarti seminaruose su projekto partneriais bei suinteresuotomis šalimis.

Šios apklausos tikslas – nustatyti probleminius atvejus, vykdant gamtotvarkos priemones tvarkant Europos Bendrijos svarbos rūšis ir buveines miško žemėse. Šioje apžvalgoje pateikiama apklausos rezultatus.

Atsakinga institucija:

Vytauto didžiojo universitetas (VDU)

Partneriai:

LR Aplinkos ministerija (MoE);

LR Žemės ūkio ministerija (MoA);

Saugomų teritorijų tarnyba prie AM (SSPA);

Baltijos aplinkos forumas Lietuvoje (BEF-LT);

Dzūkijos nacionalinis parkas (DNP);

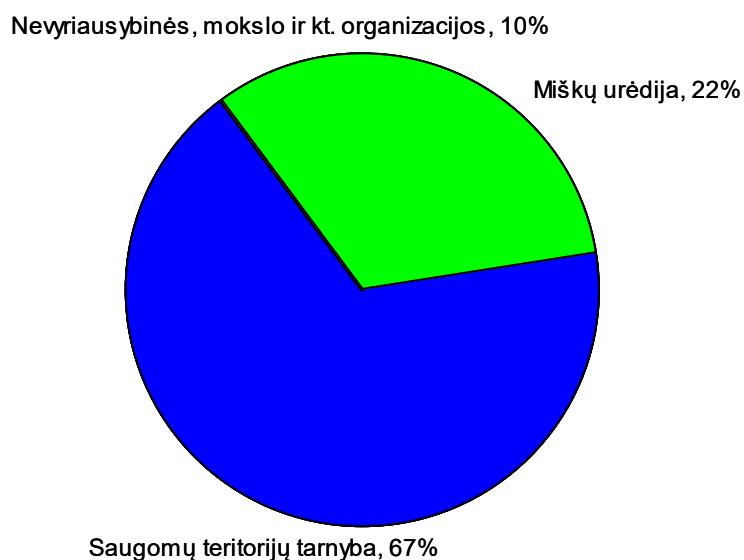
Valstybinių miškų urėdija (VMU).

Rezultatai

1. Bendroji informacija

Apklausa buvo vykdyta vienu metu integruojant 2.1 ir 4.1 veiklų klausimynus, kadangi reikalingos apklausti tikslinės grupės buvo panašios. Klausimynas buvos sudarytas iš trijų dalių: bendrieji klausimai, gamtotvarkos priemonių planavimas ir jų įgyvendinimas saugomose teritorijose ir Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių tvarkymo problemos miško žemėje (1 priedas). Taip pat buvo prašoma išvardinti konkrečius tvarkymo probleminius atvejus Excel lentelėje. Klausimynas taip pat buvo parengtas internetinėje platformoje www.apklausa.lt.

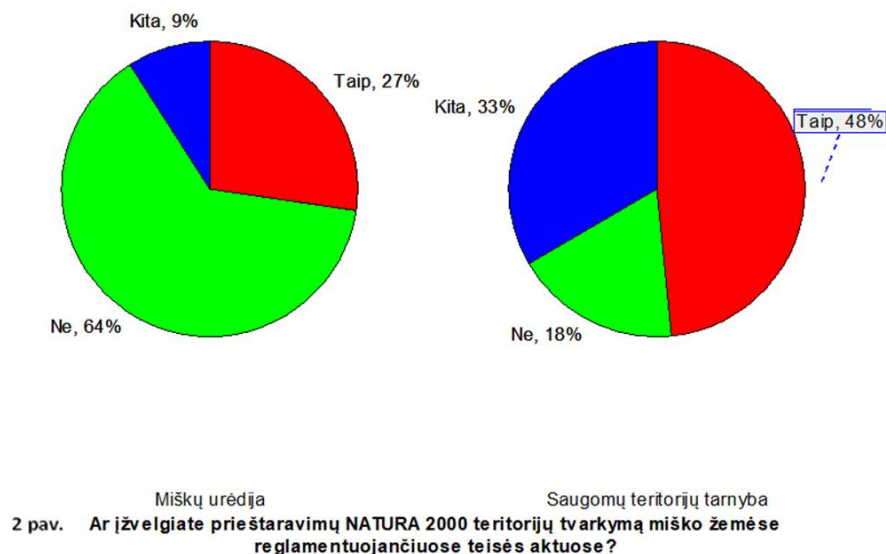
Klausimynas išplatintas saugomų teritorijų direkcijoms, valstybinės miškų urėdijos padaliniais, nevyriausybinėms organizacijoms. Iš viso gautos 53 užpildytos anketos - 4 buvo užpildytos nepilnai; 5 užpildė nevyriausybines, mokslo ir kt. organizacijos (Baltijos aplinkos forumas, Gamtos paveldo fondas, Privačių miškų savininkų asociacija, Aleksandro Stulginskio universitetas); 11 – Valstybinė miškų urėdijos padaliniai; 33 –Saugomų teritorijų direkcijos. Taigi didžiausia dalis respondentų buvo iš saugomų teritorijų tarnybos specialistų (67 %), valstybinės miškų urėdijos specialistų – 22 %, ir kitos nevyriausybinių bei mokslo organizacijų specialistai sudarė 10 % (1 pav.). Toliau analizuojant atsakymus, analizė pateikiama atskirai pagal saugomų teritorijų ir valstybinių miškų urėdijos specialistų atsakymus, kadangi nuomonė skyrėsi.

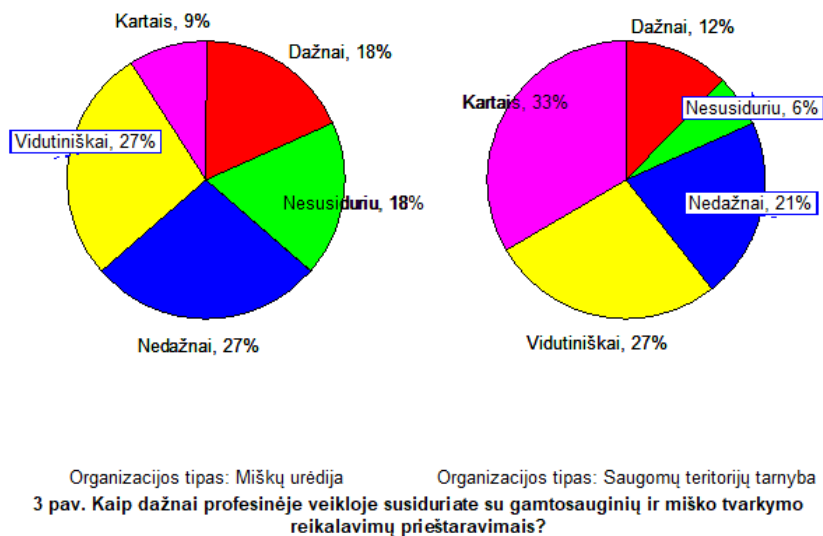
1 pav. Respondentų dalis pagal organizacijos tipą

2. Atsakymų į klausimyno uždaruosius klausimus analizė:

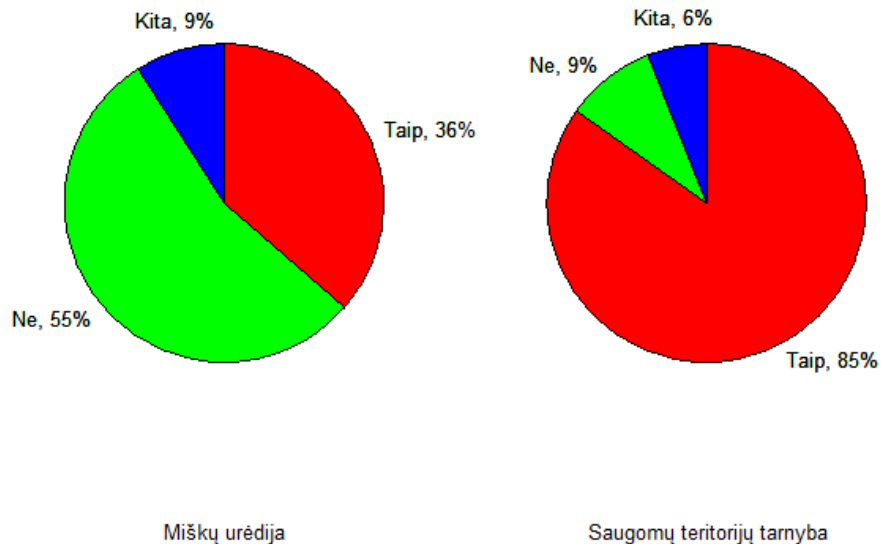
Į klausimą „Ar įžvelgiate prieštaravimų NATURA 2000 teritorijų tvarkymą miško žemėse reglamentuojančiuose teisės aktuose“ iš saugomų teritorijų specialistų beveik pusė atsakė, kad „taip“. Miškų urėdijos specialistų beveik trečdalis respondentų atsakė, kad „taip“, tačiau daugiau nei pusė respondentų atsakė, kad prieštaravimų neįžvelgia (2 pav.).

Į klausimą „Kaip dažnai profesinėje veikloje susiduriate su gamtosauginių ir miško tvarkymo reikalavimų prieštaravimais“ respondentų tiek iš miškų urėdijos, tiek iš saugomų teritorijų specialistų atsakymai pasiskirstė panašiai (3 pav.).

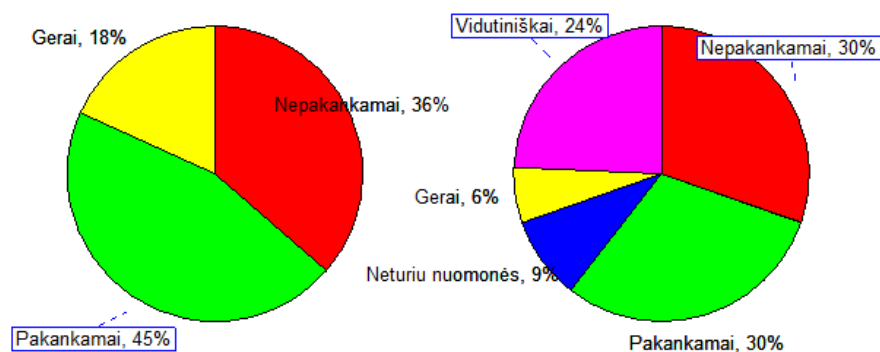

Į klausimą „Ar reikia tobulinti Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių apsaugos teisinį reglamentavimą“ saugomų teritorijų specialistų 85 proc. respondentų atsakė „taip“. Miškų urėdijos specialistų trečdalis respondentų atsakė „taip“, bet apie pusę respondentų mano, kad „ne“ (4 pav.).

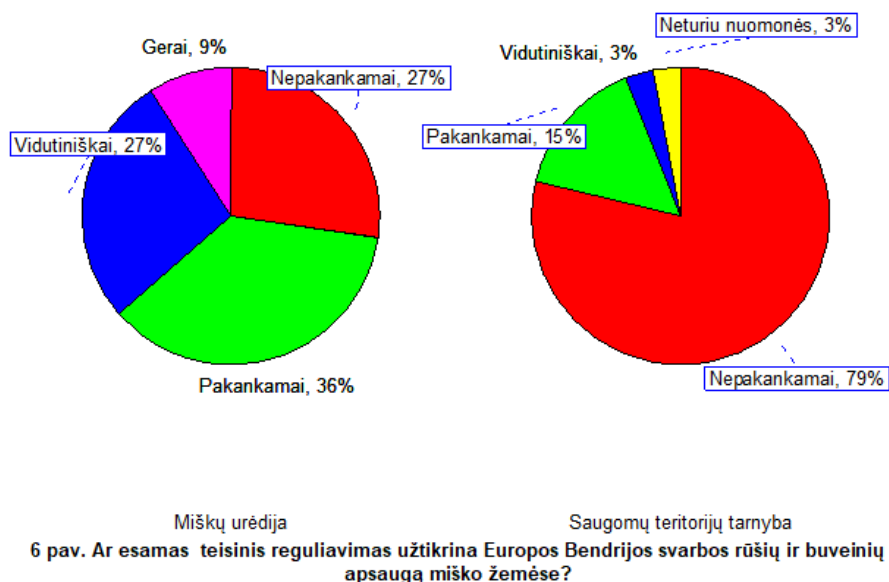
4 pav. Ar reikia tobulinti Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių apsaugos teisinį reglamentavimą?

Į klausimą „Ar tinkamai išskirtos Natura 2000 buveinės miško žemėje“ 30 proc. saugomų teritorijų specialistų respondentų atsakė kad „nepakankamai“, 30 proc. respondentų atsakė, kad „pakankamai“. Miškų urėdijos specialistų 36 proc. respondentų atsakė, kad „nepakankamai“ – 45 proc., kad „pakankamai“ (5 pav.).

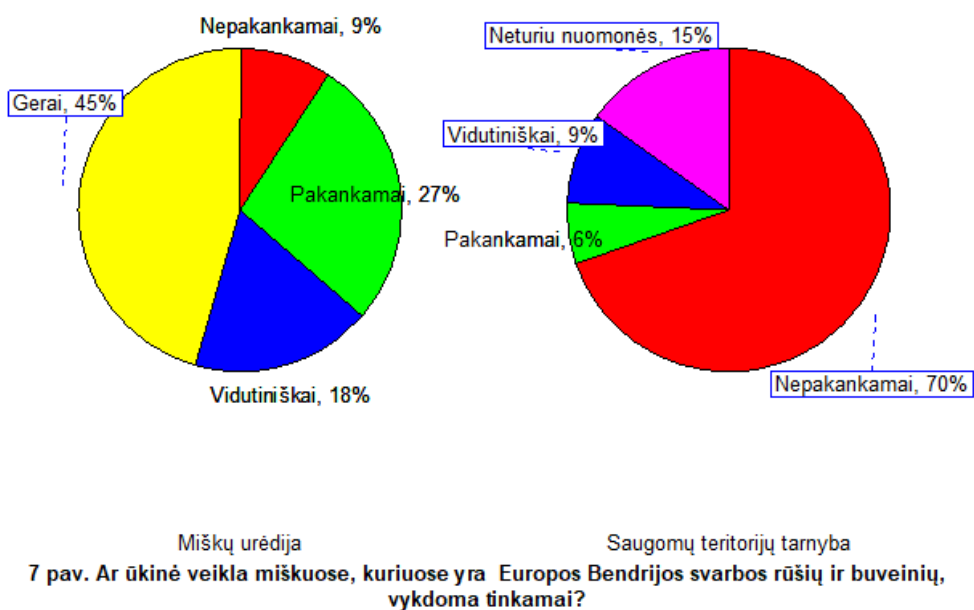

5 pav. Ar tinkamai išskirtos Natura 2000 buveinės miško žemėje?

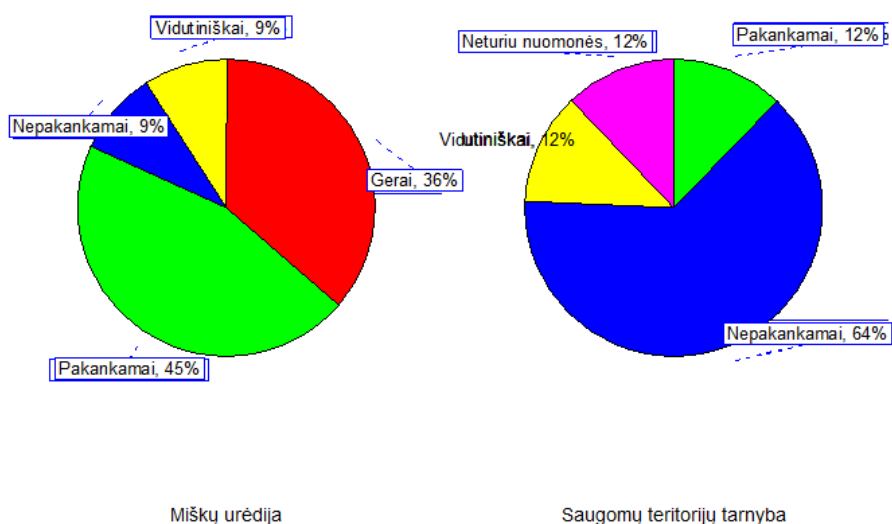
I klausimą „Ar esamas teisinis reguliavimas užtikrina Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių apsaugą miško žemėje“ saugomų teritorijų specialistų 79 proc. respondentų atsakė, kad „nepakankamai“. Miškų urėdijos specialistų 27 proc. respondentų atsakė, kad „nepakankamai“, 36 proc., kad „pakankamai“ (6 pav.).

I klausimą „Ar ūkinė veikla miškuose, kuriuose yra Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių, vykdoma tinkamai“ 40 proc. saugomų teritorijų respondentų atsakė, kad „nepakankamai“, miškų urėdijos 72 procentai respondentų atsakė, kad „gerai“ bei „pakankamai“ (7 pav.).

Į klausimą „Ar pakankamai integruojamos Europos svarbos rūšių ir buveinių gamtotvarkos priemonės miškotvarkos projektuose“ saugomų teritorijų specialistų 64 proc. respondentų atsakė, kad „nepakankamai“. Miškų urėdijos specialistų 36 proc. respondentų atsakė, kad „gerai“, 45 proc. – kad „pakankamai“ (8 pav.).

8 pav. Ar pakankamai integruojamos Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių gamtotvarkos priemonės miškotvarkos projektuose?

3. Atviro klausimo „Nurodykite dėl prieštaravimų NATURA 2000 teritorijų tvarkymą miško žemėse reglamentuojančiuose teisės aktuose kylančias pagrindines problemas“ atsakymų analizė

Gautų atsakytų klausimynų rezultatų analizė parodė, kad prieštaravimų Natura 2000 teritorijų tvarkymą miško žemėse reglamentuojančiuose teisės aktuose yra visas kompleksas, todėl šioje ataskaitoje nurodomos problemos apjungiamos į grupes:

-Skirtingi interesai ir pareigos toje pačioje teritorijoje

Miškų urėdijų saugomų teritorijų direkčių ir privačių miškų savininkų interesai įgyvendinant gamtotvarkos planuose numatytas tvarkymo priemones ne visada sutampa. Direkcija turi tvarkyti tas teritorijas, bet žemės negali valdyti patikėjimo teise kaip valstybinių miškų urėdija, negalima valstybinės miško žemės nuoma. Direkcijos pačios galėtų dalyvauti KPP programoje, deklaruoti.

-Atviros buveinės/įtakvuota miškų žemė

Tai ne medžiais apaugusios teritorijos miško žemėje, kurios dažniausiai nevykdant jokių ūkinių priemonių natūralios sukcesijos būdu pereina į medyno stadiją. Atsakymuose gana dažnai buvo minima, jog didžiausia problema yra su atviromis pelkėmis/durpynais, dėl jų dažno priskyrimo valstybinės reikšmės miškams. Išskyrus taksacinius miško sklypus pelkėse, miškų valdytojai yra priversti išsaugoti taksacinį sklypą, t.y. auginti jame medieną. Įtakvuoti mišką buvusiose atvirose vietose yra paprasta, o atverti užžėlusius plotus

yra sudėtinga. Pagal Miškų įstatymą privalomas miško atkūrimas, todėl miško paskirties žemėje pelkėje išskirtus mišką privaloma jį atsodinti. Buvo paminėtas atvejis, kai miškininkai nesutiko derinti gamtotvarkos plano norint dalinai iškirsti (praretinti) sumedėjusią augaliją blogos būklės ir atviro ploto užaugusios mišku pelkės buveinėje, todėl planas liko nepatvirtintas. Urėdijos buvo ir yra suinteresuotos didinti miškų apaugusius plotus, o miškotvarkos projekto keitimas atsiradus tokiam poreikiui brangus ir ilgai trunkantis. Privачios nuosavybės atveju savininkui labiau apsimoka laikyti savaime užaugantį miškų plotą, nei palaikyti atvirą vertingą gamtinę buveinę, nes savininkas negauna jokių išmokų už jaunuolyno išskirtimą.

-Buveinių įteisinimas

Nemaža dalis respondentų, kaip pagrindinę visų prieštaravimų priežastį nurodė, Natura 2000 išskirtų buveinių įteisinimo nebuvimą. Nėra aiškaus teisinio apsaugos statuso, dažnai buveinės išsaugojimas užtikrinamas todėl, kad ji sutampa su jau esančia saugoma teritorija arba tiesiog savanorišku pagrindu. Tinkama teisinė kartografuotų EB svarbos buveinių apsauga yra vienas didžiausių iššūkių šiandieninėje aplinkos apsaugos sistemoje. Kai kurie respondentai pasigenda specialių Natura 2000 teritorijų tvarkymą miško žemėse reglamentuojančių teisės aktų.

-Gamtosauginių priemonių integravimas į miškotvarkos planus

Išskirtos ir kartografuotos miškų buveinės neturi jokios apsaugos be gamtotvarkos planų integravimo į miškotvarkos projektus. Reiktų paprastesnio proceso, arba suteikti kartografuotoms buveinėms rimtesnį teisinį statusą, kuris iškart įjungtų apsaugos mechanizmą vykdomame miškotvarkos projekte.

-Miško kirtimo taisyklės

Dažnai numatytos gamtotvarkos planų priemonės miškų buveinėse prieštarauja miškų kirtimo, sanitarinės miško apsaugos bei atkūrimo taisyklėms, kurių miškų valdytojams privalu laikytis. Pavyzdžiui, numatyti einamieji ir atrankiniai kirtimai, o pagal tuo metu galiojančius teisės aktus galimi tik sanitariniai ir jaunuolynų ugdymo kirtimai. Kitas svarbus apklausoje respondentų minimas akcentas priskirtinas šiai prieštaravimų grupei yra negyvos medienos šalinimas vykdant kirtimus. Miškų Natura 2000 teritorijose vadovaujantis dabartinėmis taisyklėmis neįmanomi miško palaikymo darbai kur jie būtų reikalingi buveinei palaikyti ar atkurti. Kaip pavyzdys yra tankūs kultūriniai jaunuolynai kurių negalima ugdyti. Natura 2000 buveinėse kirtimų apimtys turėtų būti siauriamos, sąlygos - griežtinamos.

-Poveikio aplinkai vertinimas

Neatliekamas poveikio aplinkai reikšmingumo nustatymas kai planuojami pagrindiniai kirtimai (plyni, atvejiniai, atrankiniai) bei intensyvūs sanitariniai kirtimai saugomose teritorijose, EB svarbos buveinėse. Neatlikus poveikio aplinkai vertinimo vykdant kirtimus neužtikrinamas EB saugomų ir raudonosios knygos rūšių saugojimas.

4. Atviro klausimo „Ką konkrečiai siūlytumėte tobulinti, sprendžiant Europos Bendrijos svarbos rūšių ir buveinių tvarkymo problemas miško žemėse?“ atsakymų analizė

Respondentų buvo paprašyta pateikti pasiūlymus problemoms Natura 2000 teritorijose spręsti. Žemiau pateikiame gautų atsakymų santrauką juos grupuojant pagal pasiūlymo dažnumą ar problemos aktualumą.

-Interaktyvi aktuali duomenų bazė/ internetinis portalas

Suvesti SRIS, Saugomų teritorijų ir Miškų kadastrą į vieną internetinį portalą, kad Aplinkos ministerijai pavaldžių institucijų specialistams nereikėtų derinti projektus su klaidomis. Vientiso miškų ir saugomų teritorijų internetinio portalo idėją iškėlė keletas respondentų, toks instrumentas leistų matyti aktualią informaciją, palengvintų planavimą, užtikrintų geresnę apsaugą. Buvo pateiktas pasiūlymas, kad Ministro įsakymais netvirtinti buveinių hektarų, o tvirtinimas vyktų registre. BiGIS turėtų būti aktualūs duomenys, o ne "istorinė nuotrauka". Dabar AM pavirtinti vieni skaičiai, buveinių inventORIZACIJOJE jau kiti, o gamtotvarkos planų rengimo metu treti.

-Teisinis reglamentavimas

Teisinis Natura 2000 buveinių reglamentavimas yra vienas iš pačių aktualiausių klausimų, todėl kad tinkamai išsprendus buveinių teisinį statusą būtų užtikrinama jų apsauga. Šiuo metu Lietuvoje kaip tik vyksta Miškų įstatymo pakeitimo svarstymai. Didesnė dalis visų apklausoje dalyvavusių respondentų vienaip ar kitai kėlė šią problemą ir siūlė teisinio reglamentavimo pakeitimus. Atsakymuose buvo pabrėžtas reikalingumas teisiškai apibrėžti miško valdytojų atsakomybę už EB svarbos rūšių ir buveinių tinkamos būklės užtikrinimą. Svarbiausia yra teisiškai užtikrinti Europinės svarbos buveinių išsaugojimą miškuose. Įteisinus BAST turėtų būti tobulinami tipiniai buveinių nuostatai. Reikalinga tobulinti ir miškų kirtimo taisykles saugomų teritorijų ir Natura 2000 teritorijose, reikalingas specialus miško kirtimų reglamentavimas leidžiantis formuoti išskirtas miškų buveines, gerinti buveinių sąlygas, leidžiančias palaikyti tinkamą buveinės struktūrą. Vienas iš pasiūlytų variantų yra įtraukti punktą į miško kirtimo taisykles, kad miško teritorijai papuolant į Natura 2000 teritoriją reikėtų vadovautis Bendraisiais buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, taip pat siūloma nustatyti įstatymu privalomumą įgyvendinti EB svarbos rūšių ir buveinių tvarkymo nuostatus. Šiuo metu aktualu įstatymiškai užkirsti galimybę iškirsti buveinę po 5 deklaravimo metų. Turėtų būti galimybė deklaruoti buveines ir gauti išmokas. Keičiant teisinį buveinių reglamentavimą būtina atsižvelgti ir į miškų grupes, galbūt galima būtų lengvinti ir leisti greičiau keisti miškų grupes priklausomai nuo nustatyto buveinės apsaugos režimo. Atkuriant mišką turėtų būti daugiau galimų variantų (pvz., pagal augimvietę reikia atkurti eglyną, o buveinė reikalauja, kad būtų lapuočių medynas). Miško atkūrimo ir įveisimo nuostatų reikalavimuose reikalingos išimtys, pvz., kad žėlinių tankis galėtų būti mažesnis 30% nei reikalaujama, nes gamtiniu požiūriu tokie medynai yra daug vertingesni nei monokultūriniai sodinti medynai. Taip pat galėtų būti leidžiamas lankstumas atkuriant mišką, ne visais atvejais reikalauti miško atkūrimo per 3 metus. Galima pastebėti, kad buveinių išsaugojimui priklausomai nuo buveinės tipo gali būti reikalingas miško kirtimų griežtesnis ribojimas ir atvirkščiai, lankstesnis miško kirtimų mechanizmas, siekiant palaikyti atviras pelkių ir pievų buveinėse. Dar vienas iš pasiūlymų buvo, kad veiklos apribojimai teritorijose taikomi nuo jų į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą dienos ir apsvarstyta galimybė atsisakyti visų apribojimų Miškų ar Saugomų teritorijų įstatymuose, juos perkelti į Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo projektą. Tai leistų žemės ir miško savininkams gauti visą informaciją iš vieno teisės akto (ir iš vieno registro) apie jų valdomiems sklypams nustatytus apribojimus ir kompensavimo priemones už ūkinės veiklos suvaržymus. Kita vertus, reikalinga teisės aktais išspręsti kaip gamtotvarkos plano priemonės būtų integruojamos į privačius miškotvarkos projektus.

-Gamtotvarkos priemonių integravimas į miškotvarkos projektus

Ne vienas respondentas akcentavo galimybę lengviau integruoti gamtotvarkos plano priemones į miškotvarkos projektus. Miškininkai vadovaujasi miškotvarkos projektais, todėl jei konkretūs gamtotvarkos plano sprendiniai miškotvarkos projekte neatsispindi, apsauga neįgyvendinama. Rūšių ir buveinių apsaugos reglamentai turi būti integruojami į miškotvarkos projektus. Tie patys reglamentai turi būti peržiūrėti ir patikslinti. Pvz. miško buveinėms turi būti įvesti amžiaus ir ploto kriterijus. Turi būti sudaryta galimybė tai daryti čia ir dabar, pagal poreikį, o ne tik vykstant miškotvarkai. Ji per retai vyksta, kad galėtume viską numatyti 10 - 20 metų į priekį.

-Saugomų teritorijų ir miško valdytojų bendradarbiavimo skatinimas

Sprendžiant buveinių problemas ne tik trūksta miško valdytojų bendradarbiavimo su gamtosaugininkais, bet dažnai jaučiamas ir susipriešinimas, nėra aiškaus darbų pasidalijimo. Šioje situacijoje galėtų pasitarnauti centralizuotas koordinavimas, galbūt iš Aplinkos ministerijos. O žvelgiant plačiau, tiek miškininkai tiek ir gamtosaugininkai turėtų būti susipažinę su vieni kitų darbo specifika. Miškų valdytojai besilaikydami miško žemėje galiojančių Miškų įstatymo ir miško kirtimo taisyklių dažnai ignoruoja kitus galiojančius teisinius aktus.

-Specifinės problemos ir pasiūlymai

Dalis atsakymuose paminėtų pasiūlymų galima būtų pavadinti specifiniais leidžiančiais išspręsti konkrečias problemas susijusias su vietovės unikalumu reljefo, istoriniu, lankymo ar kt. atžvilgiais. Tokių problemų ar pasiūlymų pavyzdžiais galėtų būti - ganymo miškuose leidimas ir skatinimas, reikalingas buvusios karinės teritorijos išminavimas, gamtotvarkos darbų atlikimui reikalingas labai stiprus įšalas, atitinkamas reagavimas vykdant miškų priežiūrą intensyvios rekreacijos teritorijose, taip pat nesprendžiama svetimžemių augalų kaimynystės keliamos grėsmės problema.

5. Atviro klausimo „Kiti komentarai“ atsakymų analizė

Apibendrinat klausimyno dalyje „Kiti komentarai“ pateiktus dalyvių atsakymus išryškėja respondentų noras, kad būtų bent jau aiškūs prioritetai ir realios pastangos išsaugoti vertingiausias Lietuvos miškų buveines. Dalis respondentų išreiškia apgailėstą, kad labai mažai yra nuveikta dėl buveinių ir rūšių apsaugos, kol kas viskas daroma labiau popieriniame lygmenyje, o ne realioje apsaugoje. Trūksta vientisumo ir aiškių kriterijų, bei tvarkų. Neskiriamas tinkamas finansavimas. Vadovaujantis Buveinių direktyvos 92/43/EEB nuostatomis, įvedant ūkinės veiklos ribojimus, kurie keičia tradicinį ūkininkavimą miškuose, adekvačios, turto vertės sumažėjimą ar dėl ribojimų įvedimo atsiradusias išlaidas kompensuojančios priemonės siūlomos miško savininkui ar valdytojui, nepriklausomai nuo nuosavybės formos, tokios kaip: kasmetinės ar vienkartinės subsidijos, išmokos, sutartys, mokestinės lengvatos, techninė pagalba, tikslinės investicijos.

6. Respondentų aprašyti konkretūs ES svarbos buveinių tvarkymo probleminiai miško žemėje atvejai

Išanalizavus konkrečius pateiktus probleminius atvejus (3 priedas), kuriuos dažniausiai aprašė saugomų teritorijų direkčių atstovai galima daryti išvadą, kad jie atspindi aukščiau aprašytus prieštaravimus teisiniame reglamentavime bei problemas susijusias su valdymo forma. Iš atsakytų anketų gauti 29 aprašyti probleminiai buveinių atvejai, dažnai apimantys kompleksines buveines susidedančias iš įvairiausių tipų pievinių, pelkinių, miškų ir kt. buveinių. Situacijos kompleksiskumą rodo tai, kad ne visada yra žinomas tikslus buveinės plotas ar ribos. Daugiausia grėsmių ir neaiškumo kyla dėl buveinių neįteisinimo, o tuo tarpu jose planuojami kirtimai. Direkcijos neturi realaus teisinio pagrindo organizuoti nuolatinę teritorijos priežiūrą. Savitos problemos iškyla priklausomai nuo žemės pavaldumo statuso - privati, valstybinė, privatizuotina. Vertingų buveinių esančių saugomose teritorijose ir kuriose reikalinga gamtotvarkinė veikla išsaugojimas yra sudėtingas kai jos priklauso privatiems savininkams, todėl svarbus individualus bendravimas, savanoriškumo principas, sutarimas tarp daug skirtingų savininkų, savininkų pasiekiamumas. Gamtotvarkos plano įgyvendinimo sėkmė gali priklausyti nuo žemės ir miško savininkų noro dalyvauti KPP priemonių veiklose bei jų galimo indėlio įgyvendinant gamtotvarkos priemones. Nesprendžiamas rezervinių miškų klausimas, dažnu atveju reiktų pagreitinoti privatizuojamų miškų perdavimą Valstybinei miškų urėdijai planuojant naujus ir jau paruoštus gamtotvarkos projektuose esančius miškų tvarkymo plotus. Aktyviau planuoti bei vykdyti kirtimus reguliuojamos apsaugos konservacinėse zonose jei tai pagreitintų atkurti būklę, ypač monokultūriniuose jaunuolynuose, atveriant aikšteles. Galiausiai, trūksta kokybiškai parengtų gamtotvarkos planų ir nėra užtikrinimas finansavimas.

Apibendrinimas

Apibendrinat galima išskirti tokius Europos Bendrijos svarbos buveinių tvarkymo probleminius atvejus:

- Nesuderinti gamtotvarkos ir valstybinių miškų miškotvarkos planai.
- Neapibrėžtas Natura 2000 teritorijų teisinis statusas.
- Per ilgas laikotarpis tarp gamtotvarkos plano rengimo ir gamtotvarkos priemonių įgyvendinimo.
- Tvarkymo plotų valdymas priklauso VMU, ST direkcijos neturi teisinio pagrindo organizuoti teritorijos priežiūrą (tvarkymą).
- Miškai priskirti privatizuotiniams miškams ir veikla nėra vykdoma.
- Nėra integruotos gamtotvarkos priemonės į privačių miškų savininkų miškotvarkos projektus.
- Nepakankamas privačių miškų savininkų gamtotvarkos priemonių finansavimas. Planuojami kirtimai privačiuose miškuose NATURA2000 buveinėse.

Europos Bendrijos svarbos buveinių tvarkymo problemų galimi sprendimo būdai:

- Gamtotvarkos planus integruoti į miškotvarkos projektus.
- Trumpinti gamtotvarkos plano rengimo ir patvirtinimo laikotarpį.
- Gamtotvarkos priemones integruoti į privačių miškų savininkų miškotvarkos projektus.
- Įteisinti Natura 2000 buveines.
- Vieningas NATURA 2000 internetinis portalas.
- Miškų kirtimo taisyklių tobulinimas ST ir Natura 2000 teritorijose.
- Įstatymu miško žemės valdytojus, savininkus įpareigoti įgyvendinti EB svarbos rūšių ir buveinių tvarkymo nuostatus.